



QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-2 ta' Lulju, 2010

Appell Civili Numru. 146/2006/1

**L-Avukat Georgine Grech
ghan-nom tal-imsiefra Carmela Buttigieg,
kif debitament awtorizzata**

v.

Carmel Buttigieg

Il-Qorti

Preliminari

1. Dan hu appell ad istanza ta' Carmel Buttigieg minn sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Superjuri, Gurisdizzjoni Generali, fil-21 ta' Mejju 2008 li

cahdet l-eccezzjoni preliminari tal-konvenut dwar il-kompetenza tal-Qorti, iddikjarat ruhha kompetenti u halliet il-kawza għall-kontinwazzjoni. Spejjez riservati għad-decizjoni finali.

2. Għal intendiment ahjar ta' dan l-appell, il-Qorti qeghda tirriproduci *in toto* s-sentenza appellata kif jidher hawn taht:

“Il-Qorti,

“Rat ir-Rikors ġuramentat ta' l-attriċi nomine li permezz tiegħu, wara li ppremettiet:

“Illi r-rikorrenti Carmela Buttigieg nee` Sultana u l-intimat Carmel Buttigieg iżżewġu lil xulxin fl-għaxra (10) ta' Ottubru elf disa' mija u sebgħin (1970)

“Illi matul iż-żwieġ tagħhom kienet topera bejniethom f'Malta l-komunjoni ta' l-akkwisti.

“Illi l-partijiet ittrasferew irwieñhom lejn l-Awstralja u stabbilew ir-residenza tagħhom hemm hekk.

“Illi huma sseparaw fl-ewwel (1) ta' Jannar elf disa' mija u tmienja u tmenin (1988) u ġie dikjarat ukoll id-divorzju taż-żwieġ ta' bejniethom permezz ta' decizjoni tal-Family Court of Australia f'Parramatta mogħtija fl-għoxrin (20) ta' Ottubru elf disa' mija u disgħa u tmenin (1989).

“Illi l-partijiet baqqgħu qatt ma rregolaw id-diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejniethom f'Malta.

“Illi għalhekk il-konsistenza ta' l-istess komunjonijiet baqqgħet u għadha proprjeta tal-partijiet flimkien u indivizament bejniethom.

“Illi r-rikorrenti ma tridx tibqa' aktar fi stat ta' komunjonijiet ma' l-intimat, u minkejja diversi nterpellazzjonijiet, l-intimat naqas milli jersaq għad-diviżjoni relattiva għall-istess.

“Illi l-esponenti taf dawn il-fatti kollha personalment.

Kopja Informali ta' Sentenza

“Talbet lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

“i. Tillikwida l-konsistenza tal-komunjoni ta' l-akkwisti ġia eżistenti f'Malta bejn ir-rikorrenti Carmela Buttigieg u Carmel Buttigieg.

“ii. Taqşam u tiddividi l-assi riżultanti.

“iii. Taħtar Nutar Pubbliku sabiex jippubblika l-att opportu ta' diviżjoni f'dik id-data, ħin u lok li jiġu ffixxati minn din il-Qorti, bl-intervent ta' kuraturi li jinħatru sabiex jirrappreżentaw lill-eventwali kontumaċi.

“iv. Kemm-il darba l-beni li għandhom jiġu diviżi jirrtiżultaw li ma humiex komodament diviżibbli bejn il-kontendenti, tordna l-bejgħ tagħhom b'licitazzjoni u rikavat jiġi pperċepit mill-kontendenti fil-kwoti rispettivi.

“Bl-ispejjeż inklużi dawk ta' l-ittri interpellatorji datati 13 ta' Frar, 2006, 5 ta' Gunju, 2006, 23 ta' Awissu 2006, 2 ta' Novembru 2006 u tal-ittra uffiċjali numru 416/2006.

“L-intimat imħarrek għas-subizzjoni li għaliha minn issa qed jiġu ngunti.

“Rat ir-Risposta tal-konvenut li eċċepixxa illi:

“1. Illi preliminarjament l-inkompetenza ta' din l-Onorabbli Qorti stante illi jekk si tratta ta' xoljiment ta' komunjoni ta' l-akkwisti, u likwidazzjoni ta' l-istess din il-kawża kellha ssir quddiem din il-Qorti, pero' fil-kompetenza tagħha ta' sezzjoni tal-Familja.

“2. Illi fit-tieni lok u mingħajr preġudizzju għas-suespost ukoll fuqa linea preliminari l-attriċi ma tistax titlob dan ix-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti qabel ma tirreġistra d-divorzju minnha ottenut skond il-proċedura nostrana. Illi difatti kemm-il darba dan id-divorzju għadu fis-seħħ u għaldaqstant ma tistax tintalab likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti mingħajr ma tintalab separazzjoni personali u dan sa kemm divorzju minn Qorti barranija jkun għadu ma ġiex reġistrat f'Malta.

Kopja Informali ta' Sentenza

Għaldaqstant fin-nuqqas ta' tali reġistrazzjoni din il-kawża hija proċeduralment nulla u monka u l-eċċipjenti għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju.

“3. illi mingħajr preġudizzju għas-suespost ma hemm xejn x'jinqasam u x'jiġi likwidat bejn il-kontendenti stante illi l-attriċi diġa ħadet sehemha minn assi illi kellha l-istess komunjoni.

“4. illi mingħajr preġudizzju għas-suespost kemm-il darba jista jirriżulta illi hemm xi beni jista' trid tiġi pruvata l-konsistenza ta' l-assi u jrid jiġi segregat dak li hu parafernali minn dak li jista' jkun tal-komunjoni.

“5. illi din ir-risposta qed issir u qed tiġiu kkonfermata bil-ġurament minn Carmel Buttigieg li għandu konozzenza vera u proprja tal-fatti in eċċezzjoni.

“6. illi d-domandi attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt.

“Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

“Bl-ispejjeż kollha u bl-ingunzjoni ta' l-attriċi nomine minn issa għas-subizzjoni.

“Rat id-digriet tagħha tat-13 ta' Frar 2008 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza fuq l-eċċezzjoni preliminari ta' l-inkompetenza ta' din il-Qorti *'ratione materie'*.

“Rat in-Noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti dwar din l-istess eċċezzjoni.

“Rat l-atti l-oħra tal-kawża.

“Ikkunsidrat:

“Illi permezz ta' din l-eċċezzjoni preliminari tiegħu, il-konvenut qed jgħid li din il-Qorti hija nkompetenti li tiegħu konjizzjoni tal-kawża preżenti, billi, stante li tittratta minn talba għal-likwidazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, messha saret quddiem din il-Qorti Sezzjoni Familja. In sostenn ta' din l-eċċezzjoni jiċċita l-artikoli 55 u 55A tal-

Kap. 16 u l-Avviż Legali 397 tal-2003, kif emendat bl-avviż legali 9 ta' l-2004 u 181 u 186 tal-2006.

“Huwa minnu illi a tenur ta' dawn ir-regolamenti, kwistjonijiet li jaqgħu taħt dak kontemplat fl-artikoli hawn ċitati tal-Kodiċi Ċivili, bdew jaqgħu taħt il-kompetenza tal-Qorti Superjuri Sezzjoni Familja, minn meta twaqqfet dik il-Qorti. Imma fil-każ in eżami, m'hemm l-ebda talba għat-terminazzjoni tal-komunjoni ta' l-akkwisti, għax din ġia kienet giet awtomatikament terminata bid-divorzju li ottjenew il-kontendenti mill-Family Court Division fl-20 ta' Ottubru 1989, meta ż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti ġie xolt.

“L-istess fir-rigward ta' l-artikolu 55A tal-Kodiċi Ċivili, billi hawn lanqas m'hi qed tintalab is-separazzjoni, imma sempliċement il-likwidazzjoni u diviżjoni ta' beni pposeduti in komun bejn żewġ komproprietarji.

“Għalhekk, billi ma jidhirx illi dawn l-artikoli huma applikabbli għall-każ in eżami, m'għandu jkun hemm l-ebda ostakolu għal din il-Qorti li tkompli tiegħu konjizzjoni tat-talbiet preżenti.

“Għal dawn il-motivi tiddeċidi billi, filwaqt illi tiċhad din l-eċċezzjoni preliminari, tiddikjara ruħha kompetenti, u tħalli l-kawża għall-kontinwazzjoni.

“L-ispejjeż jibqgħu riservati għas-sentenza finali.”

Appell tal-konvenut Carmel Buttigieg

3. Il-konvenut hassu aggravat bis-sentenza surriferita tal-Qorti tal-ewwel grad u interpona appell minnha b'rikors prezentat fit-2 ta' Gunju 2008.

4. L-aggravju tal-appellant huwa s-segwenti:-

L-eċċezzjoni sollevata minnu dwar il-kompetenza tal-Qorti tohrog mill-Avviż Legali 397/2003 kif emendat bl-Avviż Legali 9/2004 u 181 u 186 tat-2006 partikolarment fil-partita 4 tal-iskeda. L-argumenti tal-ewwel Qorti dwar l-Artikoli 55 u 55A tal-Kap. 16 huwa fallaci billi l-Avvizi

Legali fuq citati jaghtu kompetenza lill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja). Il-likwidazzjoni tal-akkwisti tista' ssir biss taht it-Titolu I. Similment l-ewwel Qorti ma tistax tagixxi biex tiddeciedi din il-kawza kieku l-Att dwar iz-Zwieg (Kap. 255) ma jirrikonoxxi id-divorzju barrani.

5. Ghaldaqstant il-konvenut appellant talab ir-revokata tas-sentenza moghtija mill-ewwel Qorti u li din il-Qorti tal-Appell konsegwentement tilqa' l-eccezzjoni tieghu u tiddikjara illi l-ewwel Qorti hija inkompetenti biex tkomplitisma' dan il-kaz. Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-attrici appellata.

Risposta tal-attrici appellata.

6. Fl-ewwel lok l-appellata eccepjet li l-appell huwa rritu u null billi dawn si tratta ta' appell minn decizjoni in parte, u ghalhekk il-konvenut kellu jitlob permess mill-Qorti sabiex ikun jista' jipprezenta l-appell odjern.

7. Fil-mertu wiegbet li s-sentenza appellata hija ekwa u gusta u timmerita li tigi konfermata. L-azzjoni minnha proposta hija bbazata fuq l-Artikolu 1317 tal-Kap. 16 u jekk wiehed jara l-assenjazzjoni tal-kawzi tal-Qorti Civili jsib li din hi regolata bir-regolamenti 4, 5 u 6 tal-Avviz Legali 396/2003 kif emendat bl-Avviz Legali 9/2004 u 181 u 186 tal-2006. L-Artikolu 1317 tal-Kap. 16 jinsab fis-subtitlu III tat-Titlu V tat-Taqsima II fit-Tieni Ktieb tal-Kap. 16. Ghalhekk dan l-artikolu la jaqa' taht ir-regolament 4 tal-Avviz Legali 396/2003 u lanqas taht ir-regolament 5 tal-istess avviz legali. Ghalhekk, ai termini tar-regolament 6 tal-istess avviz legali, il-Qorti kompetenti sabiex tisma' talbiet maghmula abbazi tal-Artikolu 1317 hija l-Prim Awla tal-Qorti Civili, u mhux il-Qorti tal-familja.

Konsiderazzjonijiet

8. Din il-Qorti sejra tikkunsidra l-ewwel il-pregudizzjali mressqa mill-appellata dwar l-irritwalita' tal-appell interpost mill-konvenut stante li jekk din hi fondata, allura jkun inutile li din il-Qorti tinoltra aktar fil-mertu tal-aggravju sollevat mill-konvenut.

9. L-attrici appellata qed issostni li l-appell interpost huwa rritu u null billi ma jidhirx li l-appellant talab il-permess tal-ewwel Qorti biex jappella u dan fit-termini tal-Artikolu 231(1) tal-Kap. 12. Skond dan l-artikolu, meta diversi kwistjonijiet fl-istess kawza jigu decizi b'gudizzju separat, ir-regola hija li jkun hemm appell minn dik is-sentenza biss wara l-gudizzju finali. Hemm eccezzjoni li tippermetti li jsir appell minn sentenza parzjali qabel ma jkun hemm is-sentenza finali fil-mertu, basta jintalab il-permess tal-Qorti li tkun tat dik is-sentenza parzjali, liema permess irid jinqara bil-miftuh fil-Qorti. Skond il-*proviso* tal-imsemmi artikolu, it-talba ghal tali permess trid issir jew verbalment immedjatament wara li tkun inghatat dik is-sentenza parzjali jew permezz ta' rikors fi zmien sitt ijiem mid-data li fiha tkun inghatat l-istess sentenza.

10. Issa fil-kaz in ezami jirrizulta li l-konvenut appellant, la ghamel talba verbali immedjatament wara li nghatat is-sentenza parzjali li minnha llum hemm appell, kif ukoll lanqas ma pprezenta rikors fi zmien sitt ijiem mid-data ta' dik is-sentenza, kif jirrikjedi l-istess paragrafu. Il-konkluzjoni ghalhekk hi li l-vot tal-ligi ma giex osservat.

11. Il-Qorti ma tistax taccetta l-argument li fil-kaz tal-eccezzjoni dwar il-kompetenza tal-Qorti, anke meta din tigi respinta, il-parti telliefa ghandha dejjem u necessarjament dritt li tappella skond u meta taghzel hi, bla ma titlob id-debitu permess min-naha tal-ewwel Qorti, anke meta s-sentenza m'hijiex wahda finali. Fil-fehma tal-Qorti, il-konvenut ghad jista' jaghmel dan flimkien mad-decizjoni finali. Imma sa dan l-istadju huwa kellu jitlob il-kunsens tal-ewwel Qorti biex jappella, haga li m'ghamilx.

12. Fl-ahharnett, il-Qorti ma tistax ma tosservax li din il-kwistjoni preliminari li issa ilha erba' snin pendenti setghet giet definita fi zmien ftit jiem kieku gie segwit dak li jipprovdi l-Kap. 12 u senjatament dak li jipprovdi s-subartikolu (9) tal-Artikolu 11¹. Inoltre fil-kaz ta' appelli

¹ Applikabbli wkoll huwa r-regolament 8 tal-A.L. 396/2003 li hu riprodott fl-iskeda tal-A.L. 397/2003. Kulhadd, inkluza l-ewwel Qorti, ghogbu jinjora dawn id-disposizzjonijiet.

simili, li jsiru minghajr l-awtorizzazzjoni tal-Qorti, ghandu jinsab mezz biex dawn jingiebu quddiem din il-Qorti immedjatament u mhux wara sentejn.

Decide

13. Ghal dawn il-motivi, din il-Qorti tiddeciedi billi tilqa' l-eccezzjoni msemmija tal-attrici appellata u peress illi ma giex osservat il-vot tal-Artikolu 231(1) tal-Kap. 12, tiddikjara l-appell interpost mill-konvenut bhala irritu u null u konsegwentement ma tiehux aktar konjizzjoni tieghu. L-ispejjez ta' din l-istanza jkunu a kariku tal-istess konvenut appellant. Tordna li l-atti jigu rinvjati lill-ewwel Qorti ghall-kontinwazzjoni skond il-ligi.

14. Jibqa' rizervat lill-konvenut id-dritt, jekk ikun il-kaz, li jappella anke fuq din il-kwistjoni wara s-sentenza finali tal-ewwel Qorti; jibqa' riservat kull dritt ukoll spettanti lill-partijiet kif ukoll lill-Qorti ta' Ghawdex skond l-imsemmi Artikolu 11(9) tal-Kap. 12 u r-regolamenti indikati. Kopja ta' din is-sentenza ghandha wkoll tigi komunikata lir-Registratur tal-Qorti ta' Ghawdex in vista ta' dak li inghad fil-paragrafu **12**.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----